

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו שבת פרשת ויקרא - החודש תשע"ה לפ"ק

שבת התוועדות עם אברכי מאנסי

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון תתנ"ב

בסעודת יום שב"ק

פרצה ביניהם, עד שלא היה יכול לסבול יותר, ועזב את ביתו לצורך מנוחת הנפש ולהחליט מהלעשות להלאה, ונסע לטבריה, ונודמן בבית הכנסת עם רב העיר הגה"צ רבי משה קליערס זצ"ל, והזמין אותו לבוא אל ביתו, שיש לו דירה להכנסת אורחים, ונתנו לו ארוחה נעימה וחדר ללינה. בבוקר ראה איך הרב טורח להביא להרבנית קערה עם מים לנטילת ידים, ולאחר מכן הוציא המים ושפכם. ושוב העמיד קומקום מים להרתיח, והכין כוס קאפפע חם, ונתנה על צלחת עם עוגות טעימות, ונכנס לחדר הרבנית עם זה. והבין שהרבנית לא חשה בטוב ונחלשה, ולכן מטריח עצמו הרב לשרת אותה.

לאחר התפלה אמר להרב, שהוא פונה את חפציו משם למקום אחר, היות שרואה כי הרבנית אינה חשה בטוב, אינו רוצה להטריח ולהקשות עליה יותר. והשיב לו הרב, שיכול להשאר בביתו, אין כאן שום חולי חלילה, אלא שראיתי בכתבי האריז"ל שיש לקבל על עצמו מצות ואהבת לרעך כמוך קודם התפלה, ועל ידי זה תעלה תפלתו כלולה מכל תפילות ישראל. על כן חשבתי לעצמי למה לי לחפש אחר חבר בחוצות העיר כדי לקיים בו מצוה זו, הנה יש לי כאן מן המוכן בתוך הבית אפשרות לקיום מצוה מופלאה זו, וכמו שכתב רבינו חיים ויטאל זצ"ל (בספר הליקוטים פ' עקב פ"ח) שכל עיקר כוונת מצות הנישואין אינה באה כי אם בכדי לקיים בה מצוה זו של ואהבת לרעך כמוך, כשיאהוב אותה כגופו ע"כ.

כבר דיברו היום בגודל מעלת דיבוק חברים, שהתועלת ממנה גדולה מאוד. ויש לנו לימוד על זה ממה שקרינו היום פרשת ענין קרבן פסח, שמצותו לאכלו בחבורה, שה לבית אבות שה לבית (שמות יב-ג), ובבית אחד יאכל, שאין לעשותו לחלקו בשתי חבורות (רש"י יב-מו), ואין שוחטין הפסח על היחיד, כי עבודת ה' יש לה חשיבות בחבורה.

וגם בפרשתנו בפרשת הקרבנות מצינו מעלת עשיית חסד אחד עם חבירו, כי הכתוב אומר, ואם זבח שלמים יהיה קרבנו וגו' (ג-א), ובכל התורה מתרגם המתרגם על שלמים 'נכסת קודשיא', ואינו מתרגם 'שלמתא'. וכתוב בספר ישרש יעקב שיש ללמוד מזה, שהאדם הטוב והמטיב עם אחרים והכל נהנים עמו הוא בבחינת 'קדוש', שהרי בשלמים יש חלק לכל אחד, למזבח, לכהנים, ולבעלים, וכמו שכתוב ברש"י (ג-א) דמטעם זה נקרא בשם 'שלמים', ועל כן קורוהו התרגום 'נכסת קודשיא' ע"כ.

ומבואר בספרי קודש מהאר"י ז"ל (שער הכוונות דרושי ברכת השחר) דיש לקבל על עצמו בכל יום קודם התפלה מצות ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט-יח). וכל אחד חושב איך ובאיזה אופן יעלה בידו לקיים מצוה זו בפועל. אבל יש בזה נקודה שהרבה אין משימים זאת ללבם. ואספר עובדא שראיתי בזה מאיש ירושלים, שסיפר שבהיותו אברך צעיר אחר חתונתו נפגע השלום בית אצלו, ומריבה קשה

וסיים אותו האברך, שלאחר שיעור מוסר חי ומאלף כזה, השתנתה כל תפיסתי ביחס לנישואין, ולמדתי היטב דרכי חיים ושלוש, כיצד צריך האדם לכבד את אשתו, וקמתי ונסעתי לביתי, והתהפכה כל צורת התייחסותי, התחלתי לכבד אותה, ולדרוש בשלומה ובטובתה, והשתדלתי להשרות תמיד אוירה נעימה בשמחה ובאהבה. וכמים פנים אל פנים, אף היא החזירה לי באותה מטבע, וחזר השלום לשכון בבתני ע"כ. - וזה מוסר השכל לכולנו, שכל אחד יוכל למצוא קיום מצוה זו בכל עת ובכל שעה בביתו, ואינו צריך לחפש עשיית חסד עם אחרים בחוץ, אלא ה' מזמין לו זאת בתוך ביתו.

ועובדא ידענא מאת דודי הגה"צ בעל ויגד משה זצ"ל, שהיה אדם השלם בתורה ובחכמה, איש האשכולות, אשר אשתו היתה מעת חתונתם חלושה וחולדה, רוב הימים כלוא במטה, והוא היה צריך לשמשה, כי לא היה להם בנים, ובאמצע לימודו היה מפסיק כמה פעמים להכין לה חמין וכו'. ופעם אמר לו החברותא שלמד עמו, שהוא יעשה הקאווע בעבורה. והשיב לו, אני רואה שמצוה זו של ביקור חולים מן השמים הזמינו אותה לצורכי, ומצוה בו יותר מבשלוחו. וגם זהו מוסר השכל על השקפת האדם בהנוגע להנשואין.

ובפרט בימים שלפני הפסח אשר הטיירות בבית גדולות, צריכין להקל את משאה בסיוע הנהגת הבית. וגם כאשר בסוף היום כשבא להבית היא מתאוננת על גודל העבודה, ישמע זאת בסבלנות, ולא ימעיט את פעולתה, אלא לחזקה בדיבורים, שמחשיב מאד את מה שהיא עושה, והיא אשת חיל. וכמו שידוע שהאדם נברא רק בפה אחד, אבל אזנים לשמוע ניתן לו שתיים, להורות למעט בדיבור, ולהרבות בשמיעת האוזן בסבלנות. ויצויר לעצמו כאשר הוא פועל אצל אחרים, ובסוף היום בא הבעל הבית, והוא מספר לו כל הקישויים שעבר היום, ואיך סידר הדברים, והבעל הבית יאמר לו, לא היה קשה כל כך כמו שאתה אומר, ויתכן עוד קשות מזה, שבוודאי היה רוחו נשבר בקרבו, כי רצה לשמוע ממנו קאמפלימענט על עבודתו.

מצינו במשה רבינו אצל החטא העגל שאמר לה', אנא חטא העם הזה חטאה גדולה, ויעשו להם אלהי

זהב וגו' (שמות לב-לא). ולכאורה מדרך הסרסור הוא להקטין את הפשע, ומשה התחיל תיכף אנא חטא העם הזה חטאה גדולה. אך כנסת ישראל עם הקב"ה הוא כמו זיווג, בני ישראל הם כלה קרואה בנעימה, והקב"ה היא דודה, קולי דודי דופק, וכמו שמתואר בפסוקי שיר השירים. וכשיש דין ודברים בזיווג, אין הדרך להקטין העולה והפשע, כי מכסה פשעיו לא יצליח, אלא לומר האמת כמו שהוא ולבקש סליחה

אך יש לומר עוד בכוננת משה רבינו, והוא על דרך ששמעתי לספר, מתלמיד חכם אחד שהיה ממונה על חלוקת מעות צדקה, ופעם בא אליו איש אחד וביקש סכום גדול, וכאשר השיב לו שאין בידו למלא בקשתו, סטר לו האיש בידו על פניו, ויצא מביתו. לאחר כמה דקות התחזק אותו גבאי צדקה והתחיל לרוץ אחר אותו האיש, ואמר לו בוא למחר ואני אמלא בקשתך. וכאשר תמה אותו האיש על הדבר, אמר לו, הן אני מכיר אותך לאיש חשוב ובר אוריין, אשר אתה אינך מסוגל להכות אדם. ואם דבר כזה אירע אצלך, זהו סימן על מצבך הקשה שהעביר אותך על דעתך, ובמצב כזה אני צריך להשתדל ביתר שאת מה שאוכל לעשות עבורך.

וכמו כן אמר משה רבינו להקב"ה, בני ישראל שיצאו כעת ממצרים וראו ניסי ה' במצרים ואחר כך על הים, יושבים במדבר ואוכלים מן מהשמים, וראו מראות אלקים בסיני, הם אינם מסוגלים לומר אלה אלהיך ישראל, והחטא הזה גדולה הרבה יותר מהערך שבני ישראל יכולים להכשל. ואם הם עשו אלהי זהב, לא יתכן שזה יהיה מעצמם, אלא אתה הסבת אותם לזה, וכמאמרם (עבודה זרה ד): לא היו ישראל ראויין לאותו מעשה, אלא כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, [גבורים ושליטים ביצרם היו, ולא היו ראויין להתגבר יצרם עליהם, אלא גזירת המלך היה לשלוט בהם יצר הרע, כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, שאם יאמר החוטא לא אשוב שלא יקבלוני, אמור לו צא ולמד ממעשה העגל שכפרו בעיקר ונתקבלו בתשובה] ע"כ.

ועובדא זו הוא מוסר השכל, כאשר רואים אדם שמתדרדר ועושה מעשים פחותים שאין מתאימים לו, הרי זה לסימן שתחת דבר זה מונח סיבה

אכול מה שהנאתך, ושתה מה שהנאתך, ורחוץ בין בחמין בין בצונן, ואין אתה מתיירא, ואם אתה מעבירה, הרי היא מעלה נומי. כך הקדוש ברוך הוא אמר להם לישראל, בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר (בראשית ד-ו) הלא אם תטיב שאת, ואם אין אתם עוסקין בתורה אתם נמסרים בידו שנאמר לפתח חטאת רובץ ע"כ. ולא די לזה קביעת עתים לתורה, שזהו רק שעה אחת, אלא כל היום שלאחריו יהרהר תמיד במה שלמד אתמול, ולחזור על לימודו אחת ושתים, וכאשר יהא לו תבלין של תורה לא יבוא לידי חטא. ואשרי מי שמצרף עצמו לחבורת 'ובהם נהגה', ואחר זה לבחון לימודו בכל חודש במסגרת 'ושננתם', שבזה לבו ומוחו דבוקים בתורה, לחזור על לימודו תמידין כסדרן. וגדולה תורה שנותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא.

שלא נודע שמביאו לזה. וכמו שפירש הרד"ק רבי העניך מאלכסנדר זצ"ל הכתוב (דברים כח-מ) תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה, אם רואים שהאדם אינו עובד את ה' בשמחה כאשר היה מן הראוי, יש תחת זה דבר שגורם לו לבוא לידי מצב זו. ואין העונש על מניעת השמחה בעבודת ה' לבד, אלא 'תחת' אשר לא עבדת את ה' בשמחה, עבור מה שמונח תחת זה, המעשה אשר עשית לפני כן, שגרם לך שתנטל השמחה לעבודת הבורא ע"כ.

ובדרך כלל הירידה שיש להאדם, הסיבה לזה הוא שאין ראשו מונח בלימוד התורה, וכמאמרם (קידושין ל:) ושמתם את דברי אלה (דברים יא-יח), סם תם, נמשלה תורה כסם חיים, משל לאדם שהכה את בנו מכה גדולה והניח לו רטיה על מכתו, ואמר לו בני כל זמן שהרטיה זו על מכתך,

בסעודת שלישית

כ"א אחד עומד כבר על מעמדו, בונים כבר את ביתם, בניך כשתילי זיתים סביב לשלחנו. יש שזכו להיות מקומם בין יושבי בית המדרש, ויש שלא זכו לכך, וראיתי בני עליה והם מועטים. יש שזכו להון ועושר, ויש שלא זכו לכך, ואלו שלא זכו יש להם לפעמים שברון רוח על מצבם. אבל אנו מאמינים כי אלקים הבין דרכה, יש לכל אחד ואחד תפקיד מיוחד בעולמו, ואין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, ולא מתבקש ממנו מה שלא יוכל לעשות, אלא להשלים בחפץ לב מה שיוכל ומה שבידו לעשות, בקביעת עתים לתורה ובעשיית חסד וכו'.

ודבר זה לימד לנו ה' בפרשה זו, וכדאיתא במשנה (מנחות קי). נאמר בעולת בהמה אשה ריח ניחוח (א-ט), ובעולת עוף אשה ריח ניחוח (א-יז), ובמנחה אשה ריח ניחוח (ב-ב), לומר לך אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים ע"כ. הרי לנו כי הריח ניחוח עולה לה' מהעולת העוף או מנחתו, כמו הריח ניחוח מעולת בהמה, כיון שאין זה לפי יכולתו להביא קרבן עשיר, ועושה מה שיש בידו, עולה פעולתו המועטת לנחת רוח כמו המרבה. ולא עוד אלא דבמנחה כתיב ונפש כי תקריב (ב-א), וברש"י לא נאמר

אדם כי יקריב מכם קרבן לה', מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם וגו' (א-א). והמפרשים דקדקו דהוי ליה למימר 'אדם מכם' כי יקריב, ולמה אמר אדם כי יקריב מכם. וגם סיום הכתוב 'תקריבו את קרבנכם' מיותר.

הנה פרשה זו היתה הפרשה הראשונה שלמדנו כאשר התחלנו בילדותנו ללמוד מקרא, וכמבואר במדרש (ויק"ר ז-ג) יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים, היינו אז טהורים במלוא מובן המלה, הבל שאין בו חטא, ועסקנו בדיני קרבנות. מאז עד עתה כבר הלכנו דרך ארוכה, נסיונות הזמן גורמין שאין לנו עוד אותה טהרה מימי קדם, וכאשר אנו עוסקים כעת בפרשת קרבנות, הוא על דרך ונשלמה פרים שפתינו, לכפר עלינו על מה שחטאנו ועוינו.

אמנם יש בפרשה זו לימוד מוסר השכל, על הרוצים להתקרב לעבודתו ית"ש, אדם כי יקריב 'מכם' קרבן לה', שרוצה להתקרב הוא עצמו לה', וכאשר יתבונן בפרשת הקרבנות יוכל למצוא חיוזק רב, מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן 'תקריבו את קרבנכם', ההקרבה שלכם תוכלו ללמוד לקח ממה שנאמר בהקרבת הקרבנות.

נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה, מי דרכו להתנדב מנחה, עני, אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו (מנחות קד: ע"ב).

ומבואר במפרשים כי מצינו נקודה בעולת העוף שחביבה ביותר לפני ה', ששחיטת עולת בהמה כשרה גם בזר, ורק מקבלה ואילך מצות כהונה (ובחים לב.), אבל בעוף המליקה הוא בכהן דייקא, שלוחא דרחמנא. ובעולת בהמה השחיטה הוא בכלי, ובעוף אין מליקה בכלי אלא בעצמו של כהן, דכתיב הכהן ומלק (רש"י א-טו). ובעולת בהמה מתקבל הדם בכלי והכהן זורק דמו באצבעו, ונעשה העבודה על ידי אמצעי, אבל בעוף כתיב (שם) ונמצה דמו על קיר המזבח, בלי שום אמצעי. וכל זה להורות על חשיבות עבודת הממעט, כאשר הוא עושה כל מה שביכולתו, ומכוין לבו לשמים.

*

והנה כמה פעמים יתירשל האדם, וחושב שכבר נתכבה גחלתו, והוא נמצא במצב של יאוש, בחושבו שעבודת ה' הוא כבר ממנו ולהלאה. וגם על זה נאמר מן הבהמה וגו' תקריבו את קרבנכם, שאדם כי יקריב 'מכם' קרבן לה', יוכל ללמוד לקח להתעלות מדיני הבאת קרבנות. שהכתוב אומר אל פתח אהל מועד יקריב אותו לרצונו לפני ה' (א-א). וברש"י מלמד שכופין אותו, יכול בעל כרחו, תלמוד לומר לרצונו, הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני (ראש השנה ו.) ע"כ. ולכאורה יש להבין מה הועיל באמרו רוצה אני, הלא אמירה זו היא רק מתוך כפיה, והוא אנוס בדיבורו.

וידועים דברי הרמב"ם (ה' גירושין ב-ב) שביאר הדבר, כי המושג 'כפיה' אינו אלא כשמכריחים אדם לעשות דבר שאיננו מחוייב לעשותו כמצוה מן התורה, דהיינו שיתן מתנה לחברו, או שיקנה ממנו חפץ. אבל זה שמחשבתו הרעה מכריחה אותו לבטל מצוה או לעבור עבירה, וכופים עליו לקיים את המצוה הזאת, או להרחיק מן העבירה הזאת, אין זה נקרא כלל כפיה, אלא להיפך הוא מתגבר על מחשבתו הרעה המכריחה אותו לעשות את הרע. שכן כל אדם מישראל יש בו רצון אמיתי לקיים את

כל המצות ולהתרחק מכל העבירות, אלא שיצרו הרע אינו מניח לו, וכופה עליו לעשות את הרע. אבל אם כופין אותו שלא ייכנע ליצרו, ומכים אותו עד שנטייתו החומריות מתרופפות, והגוף כבר אומר גם הוא 'רוצה אני', הרי פירוש הדבר, שנתגשם בזה רצונו הפנימי, והוא עושה איפוא את המצוה מרצונו הטוב ע"כ.

וזה דומה להאדם הרוכב על החמור כדי להגיע לאיזה עיר, והחמור נוטה ללכת לדרך אחרת, והוא מכה אותה להחזירו לדרכו שהוא רוצה לילך, שהכפיה בהכאתו הוא רק על החמור, ואדרבה זהו רצונו. וכמו כן הגוף של האדם הוא רק המרכבה של הנשמה שהיא עיקר האדם, וכאשר מכין וכופין את הגוף, הוא רק כמכה את חלק החמור שלו ללכת בדרך הישר, ואוי לו לאדם שחושב שהוא החמור בעצמו.

ואם כן פרשה זו מלמדת אותנו מהו רצונו האמיתי של האדם, שהוא רק לעשות רצון קונו, וכאשר רוצה להתקרב אל ה', אדם כי יקריב מכם קרבן, ילמד מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן שמביא לקרבן, שהכפיה לעשות מצות ה', אין זה שבירת טבעו, אלא שבירת המונע אותו, אבל זהו רצונו האמיתי.

ובשיר מעון כתב לבאר המשך הכתוב, אל פתח אהל מועד יקריב אותו לרצונו לפני ה', כי אפילו אדם זה שהוכרח לכפות עליו את הבאת הקרבן נגד רצונו, היה זה רק בכדי שיביא את הקרבן עד לפתח אהל מועד, שכן בהיותו שרוי בביתו, שקוע בגשמיות ובתאוות הגוף, לא היתה נפשו חושקת להביא קרבן. אולם משהיה מגיע לפתח אהל מועד ורואה את בית המקדש, את הכהנים העוסקים בעבודת הקודש, והיה מרגיש וחש בקדושה העליונה החופפת את כל הסביבה, מיד היה מתעורר בו רצון אמיתי להביא את הקרבן. כאן היה מתגלה לעיניו כל מעוט ערכו ואפסותו והיה בא לידי ענוה ושברון לב, עד שהיה נותן את הקרבן במלוא הרצון והמסירות. 'אל פתח אהל מועד' אפשר שהיו כופין אותו ש'יקריב אותו', אולם כאן היה זה הופך לרצונו, כאשר אך הגיע לפני ה' ע"כ.

ומצינו במדרש (ב"ר סה-ב) וירח את ריח בגדיו, אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו, כגון יוסף משיתא ויקום איש

לה', כיון שסופו ברצון, אומר הקב"ה נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני ע"ש.

*

ואמר שוב הכתוב, וסמך ידו על ראש העולה ונרצה לו לכפר עליו (א-ד). ופירש בחתם סופר (ג.) דעיקר הקרבן הוא הוידיוי והתפלה, וכשמביא קרבנו יתפלל ויתודה, כי זה סמא דכולא. ועל כן כתיב וסמך ידו על ראשו, כי י"ד רא"ש גמטריא תפלה, ומיד ולא לתר ונרצה לו לכפר עליו ע"כ.

ונראה דרמוזו ברמוזו זו גודל כח התפלה, כי האדם המתעצם בתפלה להתפלל בכוונת הלב, להתבונן בגדולת ה', שהוא בורא ומנהיג לכל הברואים, ואין עוד מלבדו, זה משנה השקפת האדם על חייו, כי לא כוחו ועוצם ידו עושה חיל רק הכל הוא מה', ורק הוא מוריש ומעשיר, משפיל גאים ומגביה שפלים, והתפלה משנה השקפת ראשו, וזה פועל שוב על ידו, כלי המעשה, איך יש לו להתנהג במסחריו להיות משאו ומתנו באמונה, כי כל מזונותיו ממילא קצובים, ועושה צדקה בכל עת כפי יכולתו, ומחדר בקיום מצות ה'. ולכן תפלה עולה כמנין י"ד רא"ש, כי הם זה לעומת זה, שכח התפלה פועל עליהם להיות מחשבתו ומעשיו קדושים לה'.

*

וזהו הענין שקרינו היום בפרשת החודש, שנצטוו במצרים, בעשור לחודש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית (שמות יד-ב), ומבואר בטור (או"ח סימן תל) דיום זה היה יום שבת קודש, והיו שיניהם של מצרים קהות ששוחטין אלהיהן, ועל הנס הזה קורין אותו שבת הגדול ע"ש. וביאורו הוא, כי יום שבת קודש הוא יום מנוחה ועונג, ולכאורה מהו שייכות העדות על בריאת שמים וארץ, במה שאנו נוחין ומתענגין בשבת, שבפשטות הוא רק כדמיון על מה שאמר וינח ביום השביעי, אבל אין בפנימיותו קשר עם שביתת ה' בשבת.

אך ביאורו הוא, כי בן מלך אשר כל מחסוריו הוא מאביו, ובטחונו על המלך המשגיח עליו שממציא לו כל מה שנצרך לו, הוא אינו דואג על שום דבר, וכל יומו הוא במנוחה ועונג, כי רגוע הוא שיש לו הכל, ומלאכתו נעשית

צרורות. יוסף משיתא, בשעה שבקשו שונאים להכנס להר הבית, אמרו יכנס מהם ובהם תחלה. אמרין ליה עול, ומה דאת מפיק דידך. נכנס והוציא מנורה של זהב, אמרו לו אין דרכו של הדיוט להשתמש בזו, אלא עול זמן תנינות ומה דאת מפיק דידך, ולא קיבל עליו. אמר רבי פנחס נתנו לו מכס ג' שנים ולא קיבל עליו, אמר לא דיי שהכעסתי לאלקי פעם אחת אלא שאכעיסנו פעם שנייה. מה עשו לו, נתנו אותו בחמור של חרשים והיו מנסרים בו, היה מצווח ואומר ווי אוי אוי שהכעסתי לבוראי.

ובאמת יש להבין הענין של יוסף משיתא, אשר מתחלה נכנס בחפץ לב למקדש ה' ליקח לעצמו מכליו, ושוב שינה את טעמו שאינו נכנס בו שנית, עד למסירת נפש בפועל ממש, ומסר עצמו למיתה ולא נכנס, מהו השינוי שבא לו משעה אחד לחבירו. וביארו בספרי מוסר, כי הנה הקדושה שהיתה בבית המקדש היתה הקדושה היותר גדולה בעולם הזה, מקום שהשרה ה' בו שכינתו. וכל מי שהיה נכנס למקדש ה', הרי קדושת המקום השפיע עליו ליראת ה' ולא הבתו. ולא יראה את פני ה' ריקם (דברים טו-טז), אי אפשר במציאות ליכנס להראות פני ה' ויצא משם ריקם, בלי שיעשה קדושת המקום עליו רושם. וכן היה אצל יוסף משיתא, אם כי היה אדם גרוע שהיה מוכן להיות הראשון ליכנס לבזו כלי המקדש, אבל אחר שנכנס שם לפניו, ושהה שם רגעים אחדים עד שלקח המנורה עמו. כאשר יצא לחוץ כבר לא היה אותו האיש שנכנס, וקדושת המקום התחיל לפעפעע בו עד שנהפך לאיש אחר ממש, והיה מוכן כבר למסור נפשו ולא יכנס שנית. (עיי' ילקוט לקח טוב פ' תולדות).

וזהו מוסר השכל גם לנו, שאין לנו כעת מקדש, אבל יש לנו מקדש מעט, אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות (מגילה כט.), בית של בושם, שכל הנכנס בתוכו מתהפך להריח ממנו ריח טוב. וילמוד מהקרבן, שגם כאשר תחלתו הוא בכפיה, זהו רק עד הבאתו אל פתח אהל מועד, ואם יהא מושבו בבית המדרש, להשכים ולהעריב שם, המאור שבה מחזירו למוטב, ויראה שיתהפך הכל לרצונו לפני ה'. - ובדרשות חתם סופר (תז): כתב, דגם על קרבן שנאמר עליו מתחלה, יקריב אותו, שכופין אותו עד שיאמה רוצה אני, ותחלתו באונס, סיים עלה הכתוב אשה ריח ניחוח

קמי מלכא, ופייסם ה' והבטיחם ליקרב במזבח במלח, וניסוך המים בחג (רש"י שם). ומטו משמיה של הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע שאמר, שאנו רואים כשהמאכל תפל אי אפשר לאכלו, וכשמשימין בו מלח נתמלא בטעם טוב, שזהו שהמלח שצועקין אנן בעינן למיהוי קמי מלכא, זה נותן טעם טוב בהמאכל ע"כ. (הובא בילקוט אוהב ישראל).

וי"ש לומר בביאורו דלמה הובטחו אז בעת בכייתם, על כל קרבנך תקריב מלח. כי הקרבנות הם באים לכפר, ומי שחטא ועבר על דברי ה' מביא קרבן לכפרה. ועיקר הקרבן הוא החרטה והיודוי והבושה, להתעורר שמה שעושין עם הקרבן היה ראוי להעשות עמו (כמבואר ברמב"ן א-ט). וכדי לעוררו ביותר, מביאין את המלח ונותנין אותה על הקרבן, שישים על לבו שהמלח הדומם השיג מעלת הדביקות בה, וכאשר הובדלו מהמים העליונים היו בוכים, ואם כן כמה היה צריך האדם מובחר הבריאה להשתוקק להיות דבוק בה' ולא יבוא לידי חטא.

וע"ל כן בכל סעודה מביאין גם כן מלח על השלחן, כי שעת אכילה שעת מלחמה, ואמרו (ברכות לב.) מלי כריסיה זני בישי [מילוי הכרס היא ממיני החטאים הרעים], דכתיב (דברים לא-ב) ויאכל ושבע ודשן ופנה וגו', וכתיב (שם לב-טו) וישמן ישורון ויבעט ע"ש. על כן מביאין מלח על השלחן להזכירו עד כמה יש להתדבק בה', שהמים התחתונים היו בוכין אנן בעינן למיהוי קמי מלכא. וכל זה בשאר ימות השנה, אבל בליל פסח שמספריין כל הלילה ביציאת מצרים על המצות, לחם עוני (דברים טו-ג), שעונין עליו דברים הרבה, ואחר שנתקדש הפת בדיבורי קדושה של אמונה, הוא אוכל ולועס אותם להיות דמו ובשרו ממנו, אין צריכין להביא אז מלח לעורר להאדם למיהוי קמי מלכא. והפת ההוא נקיה מכל תאוה גשמי שיוכל להזיק להאוכלו, ולכן בפסח בלילה אין המנהג לטבלה במלח.

על ידי אחרים. וכמו כן הם בני ישראל, כאשר בא יום שבת קודש, ומעיד שיש בעלים לבירה, אשר ה' ברא עולמו יש מאין, ואי אפשר זאת להתקיים רק בהשגחתו התמידית על עולמו, שמחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית, כאשר מתעצם בהשקפה זו ביום השבת, הוא נעשה רגוע, שהרי כל מלאכתו עשויה בידי ה', ואין אדם נוגע במוכן לחבירו, והקב"ה זן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כנים, וזהו מביאו למצב שיהא אצלו יום השבת ליום מנוחה ועונג, שלא חסר לו שום דבר, כי כל יהבו מושלך על ה' שמנהיג עולמו.

ודבר זה היה ביתר שאת אצל ישראל במצרים, ביום השבת של בעשור לחודש, שראו בעיניהם הנס המופלא, ליקח אלהיהן של מצרים ולשוחטה, ועיניהם רואות ואין עושין מאומה, הרי כי יש מנהיג להבירה, ונוכל אנו להיות סמוך לבו בטוח בה' גם על שאר מחסורינו. ומה שיש בכל שבת מנוחת מרגוע ועונג, היה להם זאת אז במצרים ביתר שאת ויתר עז, ועל כן קורין אותה 'שבת הגדול', כי יום המנוחה של שבת היתה אז ברום המעלות, על ידי הנס שראו אז בעיניהם.

*

ברמ"א (או"ח סימן קסז-ה) מצוה להביא על כל שלחן מלח קודם שיבצע, כי השלחן דומה למזבח, והאכילה בקרבן, ונאמר על כל קרבנך תקריב מלח (ויקרא ב"ג) ע"כ. אמנם בפסח כתב הרמ"א (או"ח סימן תעה-א) דאין המנהג לטבלה במלח בלילה ראשונה, דפת נקי אין צריך מלח ע"ש. (ועיין בהגדת חדש האביב (בענין מוציא מצה) מזה שכתב בזה).

ונראה דהנהגה הכתוב אומר, ולא תשבית מלח ברית אלקיך (שם), וברש"י שהברית כרותה למלח מששת ימי בראשית, שהבדיל ה' בין המים התחתונים למים העליונים, והמים התחתונים בכו אנן בעינן למיהוי

נתנדב ע"י יודינו מוה"ר ר' יוחנן אליעזר ברה"י כ"ן הי"ו לרגל השמחה השרויה במענו בהולדת בתו למול טוב	נתנדב ע"י יודינו מוה"ר ר' מאיר מרדכי בערקאוויטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במענו בהולדת בנו למול טוב	נתנדב ע"י יודינו מוה"ר ר' יודל בינער הי"ו לרגל השמחה השרויה במענו בהולדת בתו למול טוב	נתנדב ע"י יודינו מוה"ר ר' חיים פאלל הי"ו לרגל השמחה השרויה במענו באירוסיו בנו למול טוב	נתנדב ע"י יודינו מוה"ר ר' צבי אלימלך גרינפעלד הי"ו לרגל השמחה השרויה במענו באירוסיו בתו למול טוב
נתנדב ע"י יודינו מוה"ר ר' אברהם פאלל הי"ו לרגל השמחה השרויה במענו בהולדת בתו למול טוב	נתנדב ע"י יודינו מוה"ר ר' בערל דייטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במענו בהכנס בניו התאומים לעול התורה והמצות	נתנדב ע"י יודינו מוה"ר ר' שמשון קנאפפלער הי"ו לרגל השמחה השרויה במענו בהולדת בנו למול טוב	נתנדב ע"י יודינו מוה"ר ר' יצחק סרולאוויטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במענו בהולדת בנו למול טוב	נתנדב ע"י יודינו מוה"ר ר' אליעזר זוסיא קיש הי"ו לרגל השמחה השרויה במענו בהולדת בתו למול טוב